

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Ivo Pospíšila, soudkyně Lenky Kaniové a soudce Michala Bobka v právní věci žalobce: **prof. Ing. J. B., DrSc.**, se sídlem Jeremenkova 1018/64, Praha 4, zastoupen JUDr. Jiřím Hartmannem, advokátem se sídlem Sokolovská 49/5, Praha 8, proti žalovanému: **Ministerstvo spravedlnosti**, se sídlem Vyšehradská 424/16, Praha 2, **za účasti**: KÁMEN Zbraslav, a. s., se sídlem Žitavského 1178, Praha 5, zastoupena JUDr. Pavlem Sedláčkem, advokátem se sídlem Dlouhá 705/16, Praha 1, o žalobě proti rozhodnutí ministryně spravedlnosti ze dne 29. 6. 2020, č. j. MSP-52/2020-ODKA-ROZ/3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 10. 11. 2022, č. j. 6 A 83/2020 - 102,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalobce a osoba zúčastněná na řízení **nemají** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Ministerstvo spravedlnosti rozhodnutím ze dne 19. 5. 2020, č. j. MSP-11/2019-OINS-SRZT/14, shledalo žalobce vinným z přestupku podle ustanovení § 25a odst. 1 písm. b) zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 36/1967 Sb.“), neboť znalecké posudky specifikované ve výrokové části tohoto rozhodnutí vypracoval nikoli osobně, ale ve spolupráci

se společností GEOTEC spol. s r.o., znalecký ústav (dále jen „společnost GEOTEC“), čímž porušil povinnost vykonávat znaleckou činnost osobně dle ustanovení § 10 zákona č. 36/1967 Sb. Za to mu uložilo pokutu ve výši 10.000 Kč. Ministryně spravedlnosti žalobcův rozklad napadeným rozhodnutím zamítla.

[2] Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) žalobu proti napadenému rozhodnutí taktéž zamítl. V řízení podle něj bylo dostatečně prokázáno, že žalobce nezpracoval znalecké posudky osobně. Pro tento závěr svědčí několik dílčích skutečností, které vzájemně tvoří ucelený důkazní řetězec. Znalecké posudky byly zpracovány na hlavičkovém papíře společnosti GEOTEC, jejíž zaměstnanci prováděli matematické výpočty, a na všech stranách znaleckých posudků je výslovně uvedeno, že je vypracoval vedle žalobce i dr. Ing. Jiří Pícha, jednatel společnosti GEOTEC, který je také spolupodepsal; žalobce však v posudcích neuvedl, že by přibral společnost GEOTEC jako konzultanta, ani z jakých důvodů či pro jaké zvláštní dílčí otázky by tak učinil. Nejde proto jen o pouhé neúmyslné „opomenutí“ uvést konzultanta znaleckého posudku podle § 10 odst. 2 zákona č. 36/1967 Sb.

[3] Již ze samotných skutečností vyplývajících ze správního spisu – že společnost GEOTEC provedla matematické výpočty v programu FLAC a její zaměstnanci se podíleli na přípravných a výpočetních pracích – lze podle městského soudu dospět k závěru, že se nejednalo o pomocné práce podle § 18 odst. 2 zákona č. 36/1967 Sb. Námitka žalobce, že měl žalovaný zkoumat konkrétní činnosti, které zaměstnanci společnosti GEOTEC vykonávali, proto není důvodná. To navíc za situace, kdy společnost GEOTEC uzavřela smlouvu na zhotovení znaleckých posudků s Ředitelstvím silnic a dálnic ČR jako jejich zadavatelem dříve než rok předtím, než zaměstnala žalobce, aby posudky vyhotovil.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného a osoby zúčastněné na řízení

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek městského soudu kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), a navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek i napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

[5] Městský soud nerozpoznal, že napadené rozhodnutí je založeno na skutkových zjištěních, která nemají oporu ve spisech. Žalovaný se měl zabývat tím, jakou konkrétní činností společnost GEOTEC přispěla ke zpracování znaleckých posudků; bez zodpovězení této otázky nelze určit, zda má taková činnost znaleckou povahu. Ze samotného konstatování, že zaměstnanci prováděli matematické výpočty v programu FLAC nelze určit, že společnost také prováděla znaleckou činnost, neboť není zřejmé, co tato činnost ve skutečnosti obnáší. Není sporu o tom, že znalec je obecně oprávněn spolupracovat na vypracování znaleckého posudku s dalšími osobami, aniž by porušil povinnost vykonávat znaleckou činnost osobně, a proto bylo třeba určit, co přesně bylo předmětem činnosti dalších osob.

[6] Městský soud také nesprávně posoudil právní otázku výkladu povinnosti znalce vypracovat znalecký posudek osobně ve smyslu § 10 odst. 2 zákona č. 36/1967 Sb. Sám v napadeném rozsudku připustil, že znalec může spolupracovat na vypracování znaleckého

pokračování

posudku s jinými osobami, avšak současně dovodil, že ve stěžovatelově případě nebyly prokázány formy spolupráce, které zákon připouští. Měl to ovšem být žalovaný, nikoli stěžovatel, kdo shromáždí důkazy o spolupráci samotné, ale také o její protiprávnosti. Obsahem povinnosti podle § 10 odst. 2 zákona č. 36/1967 Sb. je podle stěžovatele především zamezit jednání, kterým znalec fakticky přenesl výkon znalecké činnosti na jinou osobu, a rozšiřující interpretace této povinnosti je v rozporu s jazykovým, systematickým a teleologickým výkladem zákona č. 36/1967 Sb. Z ustanovení § 18 odst. 2 zákona č. 36/1967 Sb. plyne, že zapojení pomocníků se automaticky předpokládá a není výjimkou z povinnosti zpracovat znalecký posudek osobně. Nelze proto dovozovat, že činnosti, které zaměstnanci podle správního spisu vykonávali, nemohly být pomocnými pracemi podle § 18 odst. 2 zákona č. 36/1967 Sb.

[7] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti plně ztotožnil s napadeným rozsudkem a souhlasí se zamítnutím žaloby. Odkázal na některé části napadeného rozsudku a prvostupňového správního rozhodnutí a uvedl, že žalovaný srozumitelně popsal a prokázal, že stěžovatel pochybil, pokud nevykonával znaleckou činnost osobně v plném rozsahu, neboť přinejmenším některé části znaleckých posudků byly vypracovány společností GEOTEC, nebo jejími zaměstnanci. Žalovaný zjistil veškeré skutečnosti, které byly pro předmět řízení relevantní, a to do takové míry, že ohledně skutkového stavu nejsou další rozumné pochybnosti. Není mu proto zřejmé, v čem konkrétně stěžovatel spatřuje nedostatečné zjištění skutkového stavu věci a jaké důkazy měl žalovaný doplnit. Stěžovatel se navíc v kasační stížnosti pouze obecně vymezuje proti závěrům městského soudu, aniž by uvedl, v čem spatřuje nesprávnost právního posouzení soudem a co soud opominul při hodnocení zjištěného skutkového stavu.

[8] Osoba zúčastněná na řízení se ke kasační stížnosti vyjádřila tak, že považuje napadený rozsudek za správný a zákonný, a ve zbytku zaslala obsahově totožné vyjádření, jako v řízení před městským soudem.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Kasační stížnost je přípustná, má rovněž požadované náležitosti, byla podána včas a oprávněnou osobou.

[10] Kasační soud se dále musel vypořádat s tím, zda daná věc nespadá pod institutu nepřijatelnosti podle § 104a odst. 1 s. ř. s. Městský soud stěžovatelovu žalobu projednal v senátu, ačkoliv předmět řízení spadá pod rozsah § 31 odst. 2 s. ř. s. Soud totiž přezkoumával rozhodnutí o přestupku, jehož horní hranice není větší než 100 000 Kč, a tak věc náležela k rozhodnutí specializovanému samosoudci. Taková vada řízení nezpůsobuje nezákonnost rozhodnutí soudu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, č. j. 3 Azs 5/2003 - 32), ale kasační soud k ní musí přihlídnout právě při zkoumání přijatelnosti kasační stížnosti (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 11. 2021, č. j. 10 As 360/2021 - 59). Okruh věcí, které spadají do režimu posuzování přijatelnosti podle § 104a s. ř. s., totiž nemůže být určován případnými pochybeními krajských soudů při posouzení rozsahu § 31 odst. 2 s. ř. s. Přijatelnost kasační

stížnosti se proto posuzuje také v případě, že o věci nerozhodoval samosoudce, ačkoli podle § 31 odst. 2 s. ř. s. rozhodovat měl.

[11] V nyní projednávané věci je jádrem sporu výklad § 10 zákona č. 36/1967 Sb., tedy konkrétně povinnosti znalce vykonávat znaleckou činnost osobně a také následků nesplnění zákonných podmínek pro přizvání konzultanta jako výjimky z této povinnosti. Jedná se o právní otázky, které dosud nebyly judikaturou Nejvyššího správního soudu řešeny, a proto soud přijal kasační stížnost k věcnému posouzení.

[12] Důvodností kasační stížnosti se soud zabýval v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.). Po takto provedeném posouzení dospěl k závěru, že kasační stížnost **není důvodná**.

[13] Podle § 10 odst. 1 zákona č. 36/1967 Sb. je *[z]nalec (tlumočník) povinen vykonávat svou činnost osobně*.

[14] Podle § 10 odst. 2 věty první zákona č. 36/1967 Sb. *[j]estliže to vyžaduje povaha věci, je znalec (tlumočník) oprávněn přibrat konzultanta k posuzování zvláštních dílčích otázek; tuto okolnost spolu s důvody, které k ní vedly, musí uvést v posudku*.

[15] Podle § 18 odst. 2 věty první zákona č. 36/1967 Sb. *[n]áklady podle odstavce 1 jsou zejména cestovní výdaje, náhrada ušlého výdělků při předvolání k orgánu veřejné moci, náklady, které znalec uhradil podle § 14 odst. 2, věcné náklady a náklady spojené s přibráním pracovníků pro pomocné práce*.

[16] V řízení před správními orgány a soudem bylo nepochybné, že na znaleckých posudcích se podílely také osoby odlišné od stěžovatele. Žalovaný a městský soud vyvodili odpovědnost stěžovatele za přestupek ze skutečnosti, že ze znaleckých posudků vyplývalo spoluautorství jiných osob. Konkrétně tak, že znalecké posudky stěžovatel vypracoval na „hlavičkovém papíře“ společnosti GEOTEC, záhlaví posudků obsahuje informaci „vypracoval: Dr. Ing. Jiří Pícha, prof. Ing. J. B., DrSc.“, pod posudky je spolu se stěžovatelem podepsán také jednatel společnosti GEOTEC a připojeno je také razítko společnosti. Žalovaný a soud pak dovodili, že není relevantní ani stěžovatelovo tvrzení, podle něhož dr. Pícha. byl konzultantem stěžovatele podle § 10 odst. 2 zákona č. 36/1967 Sb., neboť stěžovatel jej v posudku neuvedl jako konzultanta a neozřejmil, z jakých důvodů a pro jaké dílčí otázky tak učinil. Stěžovatel naopak akcentuje, že pro naplnění skutkové podstaty přestupku je nezbytné, aby práce, které jiné osoby fakticky vykonávaly, zasahovaly do samotného znaleckého zkoumání. Pro posouzení, zda se dopustil uvedeného přestupku, nejsou podle něj relevantní formální náležitosti znaleckého posudku, tedy kdo jej podepsal, kdo připojil razítko, či kdo je označen jako spoluautor, ale konkrétní činnosti, kterými stěžovatel další osoby pověřil.

[17] Kasační soud má ve shodě s městským soudem za to, že žalovaný zjistil skutkový stav dostatečně. Pro posouzení odpovědnosti stěžovatele je zásadní, jaká byla konkrétně účast společnosti GEOTEC, respektive jejího jednatele dr. P., na vypracování znaleckých posudků. Ze správního spisu vyplývá, že dr. Pícha provedl matematické modelování

pokračování

v programovém systému FLAC, jelikož je specialistou v oboru geotechnika a inženýrská geologie a na rozdíl od stěžovatele uměl tento program ovládat (viz např. vyjádření stěžovatele ze dne 13. 2. 2019). Výstupy z tohoto modelování měly pak podle stěžovatele ověřit jeho znalecké závěry a předložit mu „početní ověření jeho myšlenek“ (výslech stěžovatele a dr. Píchy na ústním jednání dne 4. 4. 2019). Stěžovatel také po celou dobu správního řízení tvrdil, že dr. Pícha byl konzultantem podle § 10 odst. 2 zákona č. 36/1967 Sb. a projevil lítost nad tím, že jej opomenul jako konzultanta do znaleckých posudků řádně uvést.

[18] Znalecká činnost je specifickou, právem regulovanou činností, nad jejímž výkonem dohlíží stát prostřednictvím svých orgánů, neboť její výsledek slouží mimo jiné jako podklad pro rozhodování o subjektivních právech a povinnostech účastníků správních a soudních řízení [srov. § 1 odst. 1 zákona č. 36/1967 Sb.; § 56 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád; § 127 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád; § 105 zákona č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád)]. Zákon proto klade zvláštní požadavky na osobu znalce – na jeho osobní vlastnosti, znalosti a zkušenosti z oboru, na jeho obligatorní zápis do seznamu; na náležitosti znaleckého posudku – na znalcův podpis, znaleckou doložku a také třeba uvedení případného konzultanta; a výkon znalecké činnosti jako takové – například na povinnost mlčenlivosti nebo oznámení své podjatosti. Stát má proto nepochybně zájem na tom, aby tyto činnosti vykonávala osoba, kterou k tomu aproboval, a způsobem, který jí uložil zákonem.

[19] Z těchto důvodů je nezbytné trvat na dodržení formálních požadavků na výkon znalecké činnosti a na znalecký posudek jako takový. Stěžovatel vypracoval posudek s obsahem, ze kterého plyne, že jiná osoba je jeho spoluautorem, a naopak z něj neplyne, že by tato osoba byla konzultantem. Konzultant přitom může být k vypracování posudku přizván, pouze pokud to vyžaduje povaha věci, jedná se o posouzení zvláštních otázek a jedná se přitom o otázky dílčí. V posudku pak znalec musí odůvodnit splnění těchto podmínek, což stěžovatel neprovedl. V tomto kontextu pak není podstatné, zda jiné práce zaměstnanců společnosti GEOTEC naplňovaly podstatu pomocných prací podle § 18 odst. 2 zákona č. 36/1967 Sb., a tak v řízení nebylo nutné zkoumat, jaký charakter měla práce dalších spolupracujících osob. Stěžovatelova kasační stížnost přitom míří zejména na možnost využití pracovníků na pomocné práce podle § 18 odst. 2 zákona č. 36/1967 Sb., jejíž existenci městský soud vyloučil, aniž by blíže rozporovala závěr městského soudu o tom, že práce provedené společností GEOTEC mohly mít charakter práce konzultanta.

[20] Osobním výkonem činnosti se rozumí povinnost znalce osobně se účastnit všech znaleckých úkonů, kterých je k vypracování znaleckého posudku potřeba, tj. povinnost znalce pokrýt svou činností celý rozsah a podstatu znaleckého posudku. Z vlastních tvrzení stěžovatele, jakož i z provedených důkazů vyplývá, že dr. Pícha vykonával v rámci znaleckého zkoumání činnosti, jimiž přispěl k závěrům stěžovatele coby znalce. Je nepochybné a stěžovatel to ani nerozpорије, že šlo o činnosti, které nemohl provést sám (osobně). Tato skutečnost ostatně plyne také z vypracovaných posudků (z obsahu jejich zápatí, podpisů a razítek, z uvedení jednotlivých částí posudků slovy: „Revizní vyjádření B. & Pícha.“). I v případě, že by se role dr. Píchy omezovala toliko na posouzení „zvláštních dílčích otázek“, pro které zákon umožňuje znalci přibrat konzultanta, zákon z výše uvedených důvodů vyžaduje, aby přibrání takové další osoby znalec v posudku uvedl

a současně ozřejmil důvody, které jej k tomu vedly. Stěžovatel však ve znaleckých posudcích neuvedl, že k znaleckému posouzení přibral konzultanta, které dílčí otázky mu svěřil a z jakých důvodů. Nesplnil tak zákonnou podmínku k uplatnění výjimky z povinnosti vykonávat znaleckou činnost osobně, uvedenou v ustanovení § 10 odst. 2 zákona č. 36/1967 Sb. Nejvyšší správní soud má proto ve shodě s městským soudem za to, že tím naplnil skutkovou podstatu přestupku podle § 25a odst. 1 písm. b) téhož zákona.

IV. Závěr a náklady řízení

[21] Kasační soud z výše uvedených důvodů posoudil napadený rozsudek městského soudu jako zákonný a kasační stížnost stěžovatele v souladu s § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl.

[22] O nákladech řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Žalovanému žádné náklady řízení nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly, a soud mu proto náhradu nákladů řízení nepřiznal. Osoba zúčastněná na řízení má podle § 60 odst. 5 s. ř. s. právo na náhradu jen těch nákladů, které jí vznikly v souvislosti s plněním povinnosti uložené soudem. V tomto řízení soud osobě zúčastněné na řízení neuložil žádnou povinnost a nadto jí ani žádné náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že osoba zúčastněná na řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. října 2023

Ivo Pospíšil
předseda senátu